

TEKNOLOGIA

Korapilo kosmikoa

DIANA FRANCO

Kosmos dokumentala ikusten hasi naiz, berriro. Espinoza Erdi Aroko filosofoaz hitz egiten dute, erlijioaz zuen ideiaz, kosmosaren ideiatik oso gertu: armoniaz beteriko sistema bat, natuaren harreman guztiak jasotzen dituen. Kosmosa ulertzea zen Espinozarentzat xedea, ulermenak askatasuna dakarrela iritzita. Eta askatasunerako bidea kosmosa ulertzean bilatu dezakegu.

Ulertzearen bidea ez da erraza, eta askotan gizakiok gauzak zailtzeko joera dugu, gure interesen onurarako. Ez ditugu ezagutzak partekatzen, ezagutzak babesten ditugu, modu konplexuan espresatzen gara... eta jokabide horiekin kosmosa gero eta korapilatsuagoa bilakatzen dugu. Korapilo horiek ulertzeko helburuz, gero ikasketa berriak sortzen ditugu.

Digitalizazioaren teknologiek badute kosmosa ulergarriagoa egiteko zenbait potentzial, baina baita berau gehiago korapilatzeko arrisku handiak ere. Zentzu horretan, gizakiok sortzen gabiltzan "korapilo kosmiko" horietako batzuk askatzeko ikasketa eremu anitz dago eta horietako bat "antropologia digitala" da. Wikipediaren arabera, antropologia gizateriaren ikasketa da. Gizakion jokabideez, biologiaz, kulturez, hizkuntzez arduratzen da. Gaur eta iraganean. Antropologia digitala gizakion eta teknologia digitalaren arteko harremana aztertzea litzateke, eta antropologia eta teknologia gurutzatzen diren hainbat eremutara zabaltzen da.

Jokabideak bideratu ditzaketen teknologia digitalek, gorpuztak konkistatzen dabilen teknologia digitalek, kulturaren ideia eragiten ari direnek, hizkuntzaren ideia aldatzen ari direnek... gure kosmos garaikidea hobeto ulertzeko baino, berau eraldatzeko eta korapilatzeko joera dutela uste dut. Beraz, gustura hartzen ditut bizi ditugun garaia ulertzeko ikasketak, antropologia digitala kasu. Ongi etorriak korapiloak desegitera eta modu ordenatuagoan eta ulergarriagoan ezagutza sortzera eta partekatzea datozenak. ●

NAZIOARTEA

REUTERS / KAREN TORO

Ekuadorren berriz ekinean

AXIER LOPEZ

Bi aste bete dira Ekuadorren Nazionalitate Indigenen Konfederazioak (Conaie) grebara eta mobilizatzaera deitu zuenetik. Lehen protesta masiboa da Guillermo Lasso presidentea 2021eko maiatzean boterera iritsi zenetik.

1986an sortu zen Conaie eta orduan altxamendu sozialen buru izan da. Pablo Ospina kazetariak dioenez, nahiz eta batzuetan barne-gatazkak eta apustu politiko kontrajarriak izan, indigenen mugimenduaren erakunde nagusiak egun hauetan berriz ere erakutsi du bere indarra eta indigenak ez diren sektoreak elkartzeko gaitasuna -ikasleak, mugimendu sindikalak, feministak... indigenek hasitako protestara batu dira-. Conaie sare deszentralizatua da, gutxienez 2.000 antolakunde biltzen ditu eta bere pisu politikoari eusten dio Pachakutik mugimenduaren bitartez.

Ekuadorko gobernu neoliberalen aurkako eragile nagusietako bat izan da, baita ezkerreko oposizioa ere Rafael Correaren gobernu aurrekoaren garaian, batez ere nekazaritza, uraren erabilera eta estruktibismoaren aurkako gaitan. Yaku Pérez Guartambel da bere presidentegaia, 2021eko hauteskundeetan bigarren itzulira pasatzeko zorian egon zena. Lasso eta Perez oso parekatuta izan ziren lehen itzulian: Lassok botoen %19,74 lortu zuen eta Yaku Perezek %19,39.

Egungo protestak 2019an hasita-

koen jarraipena dira, Lenin Moreno presidentea erregaien gaineko dirulaguntza kentzen saiatu zenean piztu-takoak. Gaurko eskaera nagusiak dira erregaien prezioa murriztea eta lau milioi nekazari-familiak bankuekin dituzten zorrak barkatzea. Oinarrizko produktuei prezioak kontrolatzea, nekazarien lan-baldintzak hobetzea eta meatzaritzaren hedapena geldiaraztea ere eskatu dituzte.

Inflazioa eta prezioen igoera eten-gabeak diren arren, gobernuak dio ez dagoela protestarako arrazoirik, eta bere erantzuna izan da espazio publikoaren militarizazioa eta sei probintzian salbuespen-egoera ezartzea joan den larunbatera arte.

Errepideak eta Quito hiriburuko sarbideak blokeatu dituzte manifestariek. Poliziekin izandako liskarretan sei manifestari hil dituzte (asteburuko zifrak) eta ehunka zauritu eta atxilotu. Horietako bat Conaieko presidente Leonidas Iza da; lanuzte nazionaleko bigarren egunean atxilotu zuten. Lasok berak ez du inoiz ezkutatu haren aurkako gorrotoa. Hala zioen abenduan: "Leonidas Iza anarkista bat da, estatuko botere guztiarekin egingo diogu aurre. Kartzelan amaituko du".

Jatorrizko herri eta nazionalitate indigenak buru, protestek erakutsi dute, berriz ere, politika ekonomiko baztertzaila eta elitistarekiko hase-rre orokortua. Eta hori ez da neurri txikiekin baretzen. ●